

Representantforslag 3 S

(2013–2014)

fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken og Bård Vegar Solhjell

Dokument 8:3 S (2013–2014)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken og Bård Vegar Solhjell om trygg rusomsorg gjennom langsiktige avtaler med ideelle aktører

Til Stortinget

Bakgrunn

Den beste rusbehandlingen oppnås bare hvis det bygges opp langsiktige og trygge behandlingstilbud. Ansatte som har utrygge jobber og institusjoner som må jobbe ut fra kortsiktige planer lar seg ikke forene med den tryggheten som trengs når et menneske skal ut av rusavhengighet.

For mange som driver rusbehandling er denne tryggheten for at det er tid og rom til å gi god behandling, noe av det viktigste. De ideelle aktørene har en svært viktig rolle i å tilby behandling, hjelp og støtte. De har ikke penger til egen fortjeneste som formål.

Ideelle organisasjoner gjør en bedre jobb hvis avtalene er trygge og vilkårene er klare. Systemer der noen av dem som trenger mest mulig stabilitet utsettes for stadige anbudsrunder, gir dårligere rom for god omsorg.

En god rusomsorg trenger gode fagfolk. For å bygge kunnskap og erfaring må man få jobbe med et fagfelt over lang tid. Når viktige fagfolk med jevne mellomrom risikerer å miste jobben fordi arbeidet deres legges ut på anbud, er det fare for at folk velger seg andre arbeidsplasser og bransjer der de kan bruke den livsviktige kunnskapen sin.

Anbud medfører ofte at pris og andre forhold som enkelt lar seg måle, får styre hvem som får kontrakten. Det gjør at det som burde vært viktigst, faglighet og best mulig behandling, får mindre å si. Det er stor

forskjell på vanlige innkjøp av forbruksvarer og på behandlingstilbud.

Oppbygging av kvalitet forutsetter god tid og forutsigbare rammer å jobbe innenfor. Det gir ikke mer trygghet og bedre behandling når nedleggelse eller kutt i driften truer. En slutt på stadige anbudskonkurranser gjør at institusjonene som hjelper folk ut av rusavhengighet, kan bruke alle sine ressurser på behandling og oppfølging av mennesker som trenger det.

Anbudskonkurranser har ført til at viktige behandlingstilbud legges ned, på tross av god kvalitet. Når en vet at private aktører utgjør 58 prosent av den samlede døgnkapasiteten for tverrfaglig spesialisert behandling, er det viktig å sikre trygge vilkår for drift.

Langsiktighet for enkeltmenneskene og kommersielle interesser passer ikke sammen. Når profitt blir formålet med aktiviteten, risikerer man at eiere og investorer, som har det å tjene penger som mål, lar hensynet til egen vinning presse frem kutt som rammer behandlingen og dem som trenger hjelp.

Mange av de ideelle aktørene må tilby like gode lønns- og pensjonsvilkår som det offentlige, mens de kommersielle aktørene kan operere med dårligere vilkår. Det skaper en urettferdig konkurransesituasjon så lenge kommersielle aktører får mulighet til å underby på lønns- og arbeidsvilkår.

Ideelle private organisasjoner og stiftelser har et særpreg som skiller dem fra kommersielle private aktører. De ideelle organisasjonene har et tydelig verdigrunnlag og samfunnsnyttig formål. Mange ideelle organisasjoner nyter en særlig tillit i befolkningen. Både EØS-avtalen og det norske lovverket åpner for å prioritere ideelle aktører innen helse- og omsorgssektoren.

Dersom en tjeneste er vedtatt konkurranseutsatt eller er underlagt lovverket om offentlige anskaffel-

ser, kan man i mange tilfeller gjennomføre en begrenset anbudsrunde, der man lar bare ikke-kommerielle aktører være med. Innenfor det statlige barnevernet har forrige regjering skjermet de ideelle aktørene fra anbudskonkurranser, til fordel for langsiktige avtaler. I 2012 inngikk Helse Sør-Øst løpende avtaler med ideelle aktører på rusfeltet. Forslagsstillerne mener dette nå bør gjennomføres i alle helseforetakene, og at foretakene derfor må instrueres om dette. I Innst. 207 S (2012–2013) skriver Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti at de mener de

«ideelle aktørene må få tilbud om enten løpende avtaler eller om langsiktige avtaler, samt at avtalene bør inngås gjennom direkte forhandlinger.»

Dette er forslagsstillerne enige i.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen instruere helseforetakene om at de ved kjøp av private institusjonsplasser skal prioritere ideelle aktører fremfor andre aktører. Ved inngåelse av nye avtaler med ideelle leverandører av rusbehandlingstjenester skal tidsavgrensede kontrakter (anbud) erstattes av langsiktige samarbeidsavtaler med mulighet for oppsigelse.

23. oktober 2013